

Sygn. akt VIII Gz 166/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Górską (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Piotr Sałamaj

SR (del.) Rafał Lila

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2018 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Kancelaria (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 11 stycznia 2018 r. w sprawie XI GC 1372/17 w przedmiocie wynagrodzenia biegłego

postanawia:

oddalić zażalenie.

Rafał Lila Agnieszka Górską Piotr Sałamaj

UZASADNIENIE

Biegły sądowy W. S. sporządził na zlecenie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie opinię pisemną datowaną na 5 stycznia 2018 r., której przedmiotem było ustalenie, czy doszło do szkody całkowitej w pojeździe: jeżeli tak – wskazanie wartości przed szkodą i po szkodzie, jeżeli nie – przedstawienie hipotetycznych kosztów naprawy pojazdu. Za sporządzenie opinii biegły wystawił na podstawie załączonej karty pracy biegłego fakturę VAT nr (...) z 5 stycznia 2018 r. na kwotę 1298,88 zł brutto (1.056,00 zł netto). W karcie pracy wskazał, że sporządzenie opinii zajęło mu 33 godziny, w tym: 6 godzin – analiza akt sprawy dotyczących szkody w samochodzie pod kątem możliwości zaopiniowania; 4 godziny – analiza formy rozliczenia szkody przez pozwaną; 4 godziny – analiza kosztorysu naprawy pojazdu przedstawionego przez powódkę; 3 godziny – analiza lokalnego rynku napraw co do średnich stawek w warsztatach nieautoryzowanych dobrze wyposażonych w 2017 r.; 6 godzin – opracowanie ofertowego kosztorysu naprawy samochodu w zasadnym zakresie naprawy z zastosowaniem części oryginalnych; 4 godziny – analiza dostępności części z grupy najwyższej jakości dla modelu pojazdu (raport optymalizacji); 6 godzin – opracowanie redakcyjne opinii, w tym dostarczenie opinii i maszynopisanie). Stawkę godzinową biegły wyznaczył na 32 zł netto.

Postanowieniem z 11 stycznia 2018 r. w sprawie XI GC 1372/17 Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie przyznał biegłemu sądowemu W. S. kwotę 1.298,88 zł tytułem wynagrodzenia za sporządzenie pisemnej opinii w sprawie oraz tytułem wydatków niezbędnych do sporządzenia tej opinii. W uzasadnieniu wskazał, że podstawę żądania wynagrodzenia przez biegłego stanowi art. 288 k.p.c. oraz art. 89 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 ze zm.). W zakresie ustalenia godzinowej stawki wynagrodzenia

biegłego Sąd I instancji przywołał z kolei § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych do wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 518) wskazując, że stawka ta wynosi od 1,28% do 1,81% kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe określonej ustawą budżetową. Zaznaczył też, że kwota bazowa wynosi 1.766,46 zł. Przekładając przytoczone regulacje na okoliczności sprawy Sąd Rejonowy wskazał, że godzinowa stawka za pracę biegłego powinna wynosić od 22,61 zł do 32,00 zł, przy czym biegły przyjął stawkę maksymalną, a zadeklarowany czas na sporządzenie opinii wyniósł 33 godziny. Sąd uznał, że z uwagi na zakres i złożoność problemu będącego przedmiotem opinii, brak jest podstaw do kwestionowania zadeklarowanego przez biegłego czasu pracy, wobec czego biegły zasadnie domaga się wynagrodzenia netto w wysokości 1.056 zł, która zgodnie z art. 89 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych podlega powiększeniu o podatek VAT – w tym przypadku w wysokości 242,88 zł.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła pozwana zaskarżając je w części – ponad kwotę 590,40 zł za sporządzenie opinii pisemnej z 5 stycznia 2018 r. Skarżąca podniosła następujące zarzuty:

- błędu w ustaleniach faktycznych mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegającego na bezzasadnym przyjęciu, że sporządzenie opinii z 5 stycznia 2018 r. wymagało nakładu pracy w wymiarze 33 godzin uzasadniających przyznanie biegłemu wynagrodzenia w wysokości 1.298,88 zł, podczas gdy rozmiar i stopień skomplikowania opinii nie uzasadnia takiego nakładu i czasu pracy;
- naruszenia art. 93 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez zaniechanie przez Sąd I instancji obowiązku ustalenia wynagrodzenia biegłego i oparcie się jedynie na przedłożonym rachunku;
- naruszenia art. 89 ust. 2 i 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez nieprawidłową ocenę przez Sąd I instancji ustawowych przesłanek, tj. czasu i nakładu pracy biegłego;
- naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie sprowadzające się do sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego postanowienia poprzez pominięcie w jego treści istotnych dla sprawy okoliczności, a w szczególności nie wskazania i nie wyjaśnienia motywów podjętego rozstrzygnięcia o wysokości przyznanego biegłemu wynagrodzenia, w taki sposób, który umożliwił przeprowadzenie kontroli instancyjnej.

Uzasadniając swoje stanowisko skarżąca w pierwszej kolejności wskazała, że zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy budżetowej na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 108) obowiązująca kwota bazowa wynosiła 1.789,42 zł, a w konsekwencji stawka godzinowa powinna wynosić między 22,90 zł a 32,39 zł. Zarzucała Sądowi Rejonowemu ograniczenie się do bezkrytycznego przyjęcia deklarowanego czasu pracy biegłego i przytoczenia przepisów prawa. Jednocześnie i tak zdaniem skarżącej kwota wynagrodzenia za sporządzanie opinii pisemnej jawi się jako zawyżona, gdyż sprawa nie miała skomplikowanego charakteru, nie była też pierwszą tego typu opinią biegłego sądowego W. S. dotyczącą ustalenia kosztu naprawy uszkodzonego pojazdu, wobec czego biegły zapewne ma wiedzę i materiały niezbędne do przygotowania opinii. Podnosiła też, że biegły nie sporządzał kalkulacji samodzielnie, lecz wspomagał się właściwymi do tego programami komputerowymi, wobec czego – jej zdaniem – biegły z pewnością nie poświęcił na sporządzenie opinii prawie pięciu dni roboczych, lecz co najwyżej 15 godzin, a w konsekwencji należy mu się wynagrodzenie według stawki 32 zł za godzinę za 15 godzin pracy powiększone o podatek VAT. Nie wyjaśniła przy tym, na jakiej podstawie uważa, że tyle czasu biegły w rzeczywistości poświęcił na sporządzenie opinii.

Powódka złożyła odpowiedź na zażalenie domagając się jego oddalenia w całości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne i jak takie podlegało oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że nietrafny był zarzut skarżącej dotyczący naruszenia art. 93 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którego brzmieniem należności świadków, biegłych,

tłumaczy, stron oraz mediatorów za prowadzenie mediacji na skutek skierowania przez sąd, przyznaje i ustala sąd lub referendarz sądowy. Odczytywane z tego przepisu normy nie stanowią podstawy dokonywania przez Sąd jakichkolwiek ocen, a jedynie wskazują na legitymację sądu (względnie referendarza sądowego) do rozstrzygania co do należności wskazanych w tym przepisie osób, które mogą pojawić się w toku danego postępowania [por. np. A. K., Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz, w: red. K. F.-G., Biegły w postępowaniu cywilnym i karnym. Komentarz praktyczny, orzecznictwo, wzory pism procesowych, W. 2017]. Do naruszenia wskazanego przepisu mogłoby zatem dojść w sytuacji, w której czynności przyznania i ustalenia należności np. biegłego dokonałby organ, który nie został w taką kompetencję wyposażony, naruszenia takiego nie powoduje natomiast ewentualna wadliwość merytoryczna rozstrzygnięcia.

Przechodząc do zarzutu naruszenia art. 89 ust. 2 i 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych również należało uznać, że je on bezzasadny. Zgodnie z brzmieniem art. 89 ust. 2 wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 – na podstawie złożonego rachunku. Przepis ten określa kryteria, którymi winien kierować się Sąd (względnie referendarz sądowy) określając wysokość wynagrodzenia biegłego, tj. kryterium wymaganych kwalifikacji biegłego (posiadanej przez niego wiedzy specjalnej), potrzebnego do wydania opinii czasu (potrzebnej na sporządzenie opinii ilości godzin) oraz nakładu pracy. To właśnie pierwsze i ostatnie z tych kryteriów wpływa na wysokość stawki godzinowej wynagrodzenia biegłego.

W niniejszej sprawie nie można podzielić podniesionych w zażaleniu uwag, odnoszących się do zawyżenia przez biegłego godzin wymaganych do opracowania opinii. Składając rachunek biegły wymienił czynności, jakich dopełnił w związku z opracowaniem opinii, jak również wskazał czas, jaki poświęcił na każdą z tych czynności. Zarzuty podniesione w zażaleniu sprowadzają się z kolei do oceny czasu pracy biegłego, poświęconego na wykonanie opinii objętej zleceniami Sądu. Na tym tle należy mieć jednak na względzie przyjęty w orzecznictwie pogląd, że tak sformułowane zarzuty są zazwyczaj niemożliwe do sprawdzenia. Ilość czasu, którą trzeba poświęcić na określoną czynność, jest zależna od tylu czynników (wśród nich także od indywidualnych cech wykonawcy i indywidualnych cech czynności), że podany w rachunku czas zużyty na wykonanie czynności może być z natury rzeczy skontrolowany tylko w przybliżeniu. Jeżeli więc nie istnieją ogólnie obowiązujące normy czasu wykonania danej czynności, kwestionowanie rachunku biegłego na tej podstawie, że czynność wymagała mniej czasu, niż to wykazano w rachunku, może być skuteczne tylko wtedy, gdy podane w rachunku ilości zużytego czasu są tak jaskrawo wygórowane, że opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu, niż podaje w rachunku [por. orzeczenie SN z 18.08.1959 r., w sprawie I CZ 82/59 oraz orzeczenia sądów powszechnych, np.: postanowienie SA w Gdańsku z 12.05.2016 r. w sprawie III AUz 90/16; postanowienie SA w Krakowie z 11.08.2016 r. w sprawie ACz 1278/16; postanowienie SA w Szczecinie z 24.08.2016 r. w sprawie III APz 5/16, czy postanowienie SA w Rzeszowie z 20.02.2015 r. w sprawie I ACz 54/15].

W okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób natomiast uznać, że ilość godzin podana przez biegłego jest jaskrawo zawyżona. Mieć trzeba na uwadze, że biegły musiał przeanalizować nie tylko akta niniejszej sprawy jako poszczególne jej karty (poniżej 90 w chwili sporządzania opinii), ale także akta szkodowe na nośniku optycznym (k. 83 akt sprawy). Biegły musiał także ustosunkować się do kalkulacji i prywatnych ekspertyz przedstawionych przez strony, na co sam zwrócił uwagę w sporządzonej opinii. Wreszcie nawet korzystanie przez biegłego ze specjalistycznego oprogramowania komputerowego – co jest powszechne przy obecnym rozwoju techniki – nie przesądza o tym, że biegły w rzeczywistości z uwagi na zastosowanie tego oprogramowania potrzebował na sporządzenie opinii mniej czasu niż zadeklarował w karcie pracy.

Ponadto skarżąca niezasadnie dla poparcia swojego stanowiska powołuje się na postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 1973 r. w sprawie I PZ 25/73, w którym to Sąd Najwyższy wskazał, że w przypadku gdy dodatkowe opinie biegłego są w szeregu spraw prawie identyczne lub mają bardzo zbliżoną treść, to w takiej sytuacji nakład pracy i ilość czasu zużytego na pracowanie opinii w poszczególnej sprawie należy oceniać z uwzględnieniem faktu, że każda kolejna opinia jest powtórzeniem pierwszej, z nieznacznym tylko dodatkowym nakładem pracy na wprowadzenie zmian, jakie okazały się konieczne wobec ewentualnej odmienności pewnych elementów stanu faktycznego sprawy.

Zauważyć trzeba, że pogląd ten dotyczy sytuacji, w której biegły, po sporządzeniu jednej – głównej – opinii następnie w celu szczegółowego wyjaśnienia poszczególnych okoliczności wątpliwych, czy odpowiedzi na zarzuty stron sporządza opinie dodatkowe. Biorąc zaś pod uwagę, że na podstawie art. 278 § 1 k.p.c. dopuszcza się dowód z opinii biegłego w konkretnej sprawie, to dla Sądu co do zasady bez znaczenia pozostaje to, czy dana osoba sporządzała opinie w innych sprawach przed tym Sądem, czy też w sprawach podobnego rodzaju. Nie jest także obowiązkiem Sądu badanie, czy dana osoba sporządzała już taką opinię, czy też, nie, gdyż każda rozpoznawana przez Sąd sprawa wymaga od niego indywidualnego podejścia. Sąd nie jest również związany ustaleniami innych sądów w zakresie wykraczającym poza zastosowanie normy odczytywanej z art. 366 k.p.c. Sąd tym samym – przyznając wynagrodzenie za sporządzenie opinii – nie dokonuje oceny czasu pracy biegłego przez pryzmat innych spraw, w których biegły ten występował, lecz w okolicznościach konkretnej, rozpoznawanej sprawy.

Powtarzalny charakter sprawy może natomiast wpływać na wysokość stawki godzinowej jaka zostanie przyjęta przez Sąd (względnie referendarza sądowego) przy określeniu wysokości należnego biegłemu wynagrodzenia. Pozwana jednak w złożonym zażaleniu nie zakwestionowała wskazanej przez biegłego stawki 32 zł/h netto, a tym samym brak jest podstaw – z uwagi na art. 321 § 1 i art. 378 § 1 w zw. z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. – ażeby rozpoznając zażalenie w sprawie Sąd II instancji badał kwestię wysokości mieszczącej się w ustawowych granicach stawki godzinowej przyjętej najpierw przez biegłego, a następnie przez Sąd I instancji.

Odnosząc się wreszcie do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. uznać trzeba, że także i ten zarzut okazał się bezzasadny. Co prawda Sąd Rejonowy uzasadnił zaskarżone postanowienie w sposób bardzo krótki, niemniej wskazał i wyjaśnił podstawę prawną rozstrzygnięcia, jak również ustosunkował się do wystawionego przez biegłego rachunku uznając, że daje wiarę co do zadeklarowanej przez biegłego liczby godzin potrzebnych na sporządzenie opinii. Co prawda Sąd I instancji rzeczywiście – jak zarzuca pozwana – nie odniósł się do tego, na jakiej podstawie uznał, że zadeklarowana przez biegłego mieszcząca się w ustawowych granicach stawka godzinowa jest adekwatna w niniejszej sprawie w kontekście kryterium wymaganych kwalifikacji biegłego i wymaganego nakładu pracy, niemniej nawet pozwana w złożonym zażaleniu wysokości tej stawki nie zakwestionowała, o czym świadczy choćby to, że w oparciu wskazaną przez biegłego stawkę formułowała wniosek co do zmiany zaskarżonego orzeczenia, ale tylko co czasu pracy potrzebnego na sporządzenie opinii, tj. przy uwzględnieniu, że w jej ocenie czas potrzebny na sporządzenie opinii to 15 godzin. Ewentualne naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. w tym zakresie pozostawało tym samym bez wpływu na kształt rozstrzygnięcia.

Niezasadność omówionych wyżej zarzutów w ocenie Sądu Okręgowego przesądzała o bezzasadności złożonego przez powódkę zażalenia, o czym orzeczono na wstępie na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c.

Rafał Lila Agnieszka Górską Piotr Sałamał

Sygn. akt VIII Gz 166/18

ZARZĄDZENIE

S.,(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)